

Psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljøarbeid

*Er det behov for å tenke nytt om
arbeidsmiljø – særlig på arbeidsplasser der
de ansatte jobber med og for mennesker?*

Henrik Dahle, fagsjef arbeidsliv og advokat i Unio

Psykososialt arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet på dei fleste norske arbeidsplassar er jamt over godt. Trivselen er høg. Men på eitt område har vi forsømt oss. Det psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøet heng etter. Regelverket er for lite konkret både når det gjeld førebygging og oppfølging. Det rammar mange av Unios medlemmer. Difor går Unio i front for å ruste opp denne delen av arbeidsmiljøpolitikken.

Unio Perspektiv, Ragnhild Lied Leder Unio

Psykososialt arbeidsmiljø

Er du bygningsarbeider blir du beskyttet med hjelm på hodet og stål i skoene. Men hvilken beskyttelse har du når du må håndtere en frustrert pårørende eller en utagerende elev? Det fysiske arbeidsmiljøet er godt regulert i Norge, men hva med det psykososiale arbeidsmiljøet?

Unio Perspektiv, Nora Sørensen Unio

Psykososialt arbeidsmiljø

“Arbeidsmiljøloven med forskrifter er gjennomsyret av den tradisjonelle HMS-tenkningen, hvor sikkerhetsfokuset står sterkt og hvor målet er færrest mulig fysiske skader og ulykker.”

“Psykososiale arbeidsmiljøbelastninger må følges opp like godt som fysiske. Norge trenger verktøy og støtte i loven for å fange opp psykososiale arbeidsbelastninger på lik linje med fysiske skader og ulykker.”

Har vi sovet i timen?

Unio perspektiv, Henrik Dahle Unio

Psykososialt arbeidsmiljø

“40 prosent av korttidsfraværet og 60 prosent av langtidsfraværet er knyttet til psykiske plager og muskel- og skjelettplager”.

“ ¼ av sykefraværet kan direkte kobles til det psykososiale arbeidsmiljøet og faktorer i det.”

Forebyggingspotensialet er betydelig.

Unio perspektiv

Stamiforsker Håkon Johannessen

Psykososialt arbeidsmiljø

Det handler om *arbeidssituasjon*, *arbeidsinnhold* og *samhandling* på jobb.

psykologiske arbeidsfaktorer:

- opplevelse av arbeidssituasjon og arbeidsinnhold

sosiale arbeidsfaktorer:

- det mellommenneskelige samspillet på jobb

Common Core

Psykososialt arbeidsmiljø

Forebyggende psykososialt arbeidsmiljøarbeid handler om egenskaper ved arbeidsmiljøet – ikke egenskaper ved individet.

Forebygging og håndtering av psykososialt arbeidsmiljø ligger først og fremst i det organisatoriske arbeidsmiljøet.

Risikofaktorer som betyr noe for
det psykososiale arbeidsmiljø

- høye jobbkrav
- rollekonflikt
- emosjonelle krav
- Selvbestemmelse
- skift eller turnusarbeid
- støttende, bemyndigende
og rettferdig ledelse
- organisatorisk
rettferdighet

Psykososialt arbeidsmiljø – Partssammensatt arbeidsgruppe opprettet av arbeidstilsynet

Gjennomgå gjeldende regulering av psykososialt arbeidsmiljø – levere juni 2023.

Med utgangspunkt i relevant forskning og praksis redegjøre for utfordringsbildet og hvilke arbeidsmiljøfaktorer innenfor PSA og organisatorisk arbeidsmiljø som har betydning for helse.

Innhente erfaringer og synspunkter på bruken av dagens regelverk.

1. Vurdere behov for ulike tiltak
2. Utrede mulige forslag til regelverksendringer
3. Vurdere økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene som fremsettes

Psykososialt arbeidsmiljø - Dansk bekendtgørelse om psykisk arbeidsmiljø

Delt inn i fem hovedområder:

- Stor arbeidsmengde og tidspres
- Uklare krav og modstridende krav i arbeidet
- Høje følelsesmæssige krav i arbeidet med mennesker
- Krænkende handlinger, herunder mobning og seksuel chikane
- Arbejdsrelateret vold

Regulation

Psykososialt arbeidsmiljø - De som arbeider for å med mennesker

“Et økende antall arbeidstakere jobber med mennesker. Men til tross for at arbeid med mennesker er givende og meningsfullt, kan det også gjøre deg syk.

Kan gi emosjonell overbelastning når en arbeidstaker stadig må regulere følelser på jobb, «ta på en maske», kan det være utmattende for den ansatte. Jobben kan gi for store psykososiale belastninger.

Arbeidstakere som ofte opplevde emosjonell dissonans, ubalanse mellom de følelsene man selv kjenner og de man må uttrykke, hadde en økt risiko for å bli sykmeldt”

Unio perspektiv, Anne-Marthe Rustad Indregard forsker Stami

Psykososialt arbeidsmiljø – vold og trusler

Helse- og utdanningspersonell er noen av de mest utsatte yrkene når det gjelder vold, trusler og seksuell trakassering. Voksende utfordring for de som jobber for og med mennesker som lærere, sykepleiere og politifolk.

« Seks av ti av de kontrollerte virksomhetene hadde ikke tilfredsstilt kravet om å gjennomføre kartlegging og risikovurdering og utarbeide planer for å beskytte arbeidstakerne mot vold og trusler.»

Arbeidstilsynet 2017

Psykososialt arbeidsmiljø

Lovhierarkier

Trumfer brukerrettigheter et fullt
forsvarlig arbeidsmiljø?

*«Undersøkelser viser at ansatte
opplever at arbeidsgiver rangerer
lovene forskjellig og at lover som
beskytter brukerne er viktigere enn
arbeidsmiljøloven, og dersom lovenes
intensjoner står i konflikt med
hverandre må hensynet til den ansatte
vike».*

Kilde, Fafo

Psykososialt arbeidsmiljø - Oppsummering

Vi trenger et felles språk

Vi trenger en ny forskrift og en bedre
forankringsbestemmelse i aml

Mer systematisk arbeid på
arbeidsplassen

Forebygging i stedet for reparasjon

Mer kunnskap

SUMMARY

